

ΘΕΜΑ: «Από το σποράκι στο φυτό»**4ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ****Σχολικός Σύμβουλος: Ελένη Καμπέρη****Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ελένη Μουλά, Χρυσούλα Ζώη**

Το θέμα προέκυψε και αποφασίστηκε από τα ίδια τα παιδιά. Δόθηκε έμφαση στην εργασία με ομάδες. Συμμετείχαν στο πρόγραμμα 23 νήπια - προνήπια και συνεργάστηκαν δύο νηπιαγωγοί. Η διάρκεια του σχεδίου εργασίας ήταν περίπου ένας μήνας.

Προετοιμασία ομάδας





- Προσαρμογή
- Αίσθημα ασφάλειας
- Κανόνες σχολικής ζωής, αποδεκτοί από όλη την ομάδα
- Διαμόρφωση τάξης
- Επικοινωνία - Συνεργασία (παιχνίδια γνωριμίας και επικοινωνίας για μεγάλο χρονικό διάστημα, ομαδικές εργασίες, ομαδικά παιχνίδια, συνεχείς συζητήσεις, συμμετοχή στις συζητήσεις).

Όταν εκτιμήσαμε πως η ομάδα έχει προετοιμαστεί σε ικανοποιητικό βαθμό, προχωρήσαμε στην υλοποίηση του σχεδίου εργασίας την πορεία του οποίου περιγράφουμε στη συνέχεια.

1η Φάση:

Προβληματισμός και επιλογή θέματος

Αφορμή για ενασχόληση με το συγκεκριμένο θέμα αποτέλεσε ο περίπατος στο γειτονικό δάσος, κατά τη διάρκεια του οποίου, τα παιδιά, είχαν τη δυνατότητα:

-  να εξερευνήσουν το χώρο
-  να περιεργασθούν ότι τα εντυπώσιασε, (μεγάλες ρίζες έξω από το χώμα, πολύ ψηλά δένδρα, χοντροί κορμοί, καμένα δέντρα, διάφορα ζώδια, αράχνες, σκουλήκια κ.λ.π.)
-  να ονομάσουν αυτά που έβλεπαν (πεύκα, κυπαρίσσια, θάμνοι, πευκοβελόνες, κορμός, ρίζα, κλαδιά, βρύα, χώμα, πέτρες, κ.λ.π.)
-  να λύσουν απορίες (Τι χρειάζονται τα βαρέλια με το νερό; Γιατί αυτό το δένδρο είναι μαύρο; Γιατί αυτό δεν έχει φύλλα; Γιατί η ρίζα είναι έξω από το χώμα; Γιατί αυτό έχει μικρή ρίζα; Τι σκληρός αυτός ο κορμός; τι μαλακός; έχει νερό μέσα; ποιος φυτεύει τα δέντρα; ποιος τα ποτίζει; τι είναι τα κουκουνάρια;)

- ☼ να φωτογραφίσουν στιγμιότυπα από τον περίπατο μας,
- ☼ να μαζέψουν διάφορα υλικά, (φύλλα, ρίζες, βρύα, πετραδάκια, χώμα, κλαδιά, κομμάτια με κορμούς κ.λ.π.)
- ☼ να μαζέψουν ήχους, μυρωδιές (κελαηδήματα - τιτιβίσματα πουλιών, ρετσίνι, χώμα, λουλούδια κ.λ.π.)
- ☼ να αποτυπώσουν τις εντυπώσεις σε φύλλα ζωγραφικής
- ☼ να καταγράψουν τις συζητήσεις μας στο κασετόφωνο



Γυρίζοντας από τον περίπατο τις επόμενες ημέρες στη τάξη μας,

- ❖ ακούσαμε και συζητήσαμε όσα είχαμε καταγράψει στο κασετόφωνο κατά τη διάρκεια του περιπάτου,
- ❖ είδαμε και σχολιάσαμε τις φωτογραφίες από τον περίπατο,
- ❖ τακτοποιήσαμε τα υλικά που μαζέψαμε από το δάσος και οργανώσαμε τη γωνιά του φυσικού μας κόσμου με στόχο να την εμπλουτίζουμε συνεχώς.

Δουλέψαμε χωρισμένοι σε ομάδες και δημιουργήσαμε:

- ❖ **μακέτα** του δάσους με φυσικά υλικά που είχαμε μαζέψει (βρύα, κλαδιά, φύλλα, κουκουνάρια, ρίζες, κ.λ.π.)
- ❖ **βιβλίο** με τίτλο «Ένας περίπατος στο Δάσος της πόλης μας» με τις ζωγραφίες που τα παιδιά είχαν αποτυπώσει τις εντυπώσεις από τον περίπατο
- ❖ **αφίσα** του δάσους με την τεχνική του κολάζ
- ❖ **άλμπουμ** για να τακτοποιήσουμε τις φωτογραφίες που είχαμε βγάλει
- ❖ **τύπωμα** με διάφορα φύλλα
- ❖ **κολάζ** με ζυμάρι, πέτρες, και χώμα
- ❖ **κολάζ με ξερά** φύλλα
- ❖ **φυτολόγιο**



Αποτέλεσμα των παραπάνω δραστηριοτήτων καθώς και των συζητήσεων που γινόταν καθημερινά τόσο στον κύκλο όσο και κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων, ήταν η συνεχής ανατροφοδότηση του ενδιαφέροντος των νηπίων για τα φυτά. Παράλληλα η παρουσίαση νέων πληροφοριών και προσωπικών εμπειριών δημιουργούσαν

ευκαιρίες για νέες συζητήσεις, μέσα από τις οποίες καταγράψαμε τι γνωρίζουν τα παιδιά για τα φυτά, τυχόν εσφαλμένες αντιλήψεις καθώς και τι ήθελαν να μάθουν.

Τις επόμενες ημέρες, τα παιδιά έφεραν στο σχολείο βιβλία, περιοδικά, εικόνες με φυτά, φακές φυτεμένες σε βαμβάκι κι ένα υδρόβιο φυτό σε γυάλα, που μπορούσε κανείς να δει και να παρατηρήσει τις ρίζες του μέσα στο νερό. Οι καινούργιες εικόνες εντυπωσίασαν ιδιαίτερα τα παιδιά και κέντρισαν έντονα την περιέργεια και το ενδιαφέρον τους. Μετά από αυτό, καθημερινά σχεδόν, όλα τα παιδιά έφεραν φυτεμένους σπόρους σε κύπελλα από το σπίτι τους, καθώς επίσης βολβούς και μικρά φυτά και αφού έγραφαν το όνομά τους, τα τοποθετούσαμε στη φυσική γωνιά. Η προσοχή των παιδιών ήταν στραμμένη πλέον στους σπόρους. Έδειχναν έντονη επιθυμία να μάθουν περισσότερα για τους σπόρους και είχαν απορίες και ερωτήματα όπως:

- πώς μεγαλώνουν τα σποράκια ;
- τι τρώνε και μεγαλώνουν;
- πόσο γρήγορα μεγαλώνουν;
- βγάζουν οι βολβοί ρίζες;
- βγάζουν φύλλα;
- ζουν μόνο με νερό;

Το ενδιαφέρον παρέμενε αμείωτο για τα παιδιά τις επόμενες ημέρες και συμφωνήσαμε να ασχοληθούμε πιο συστηματικά με τους σπόρους και την εξέλιξή τους και να ονομάσουμε το σχέδιο εργασίας:



«Από το σποράκι στο φυτό»

Μετά τον ορισμό του θέματος περάσαμε στη δεύτερη φάση του σχεδίου εργασίας.



2η Φάση:

Σχεδιασμός σχεδίου εργασίας

Αφού αποφασίστηκε το θέμα που μας ενδιέφερε να εξετάσουμε, το επόμενο βήμα ήταν, να συζητήσουμε με τα παιδιά, τι μπορούσαμε να κάνουμε για να μάθουμε περισσότερα για τους σπόρους και τα φυτά. Οι ιδέες και οι προτάσεις των παιδιών που προέκυψαν από τη συζήτηση αυτή καταγράφηκαν όπως ακριβώς ειπώθηκαν και στη συνέχεια ομαδοποιήθηκαν.

1η πρόταση

Επίσκεψη στο φυτώριο

Να πάμε στο ανθοπωλείο

Να πάμε να δούμε ένα μαγαζάκι με σπόρους

Να πάμε στο γεωπόνο
 Να αγοράσουμε σπόρους
 Να αγοράσουμε ένα μικρό φυτό να το φροντίζουμε
 Να ρωτήσουμε πως το φροντίζουν
 Να μας δείξει ο κύριος μικρά φυτά
 Να πάρουμε λίπασμα και φάρμακα

2η Πρόταση

Να φυτέψουμε

Να φυτέψουμε σε χώμα
 Να φυτέψουμε σε γλάστρα
 Να φυτέψουμε στην αυλή
 Να βλέπουμε κάθε μέρα πως μεγαλώνουν
 Να βάλουμε βολβούς σε νερό

3η Πρόταση

Να μάθουμε για τους σπόρους

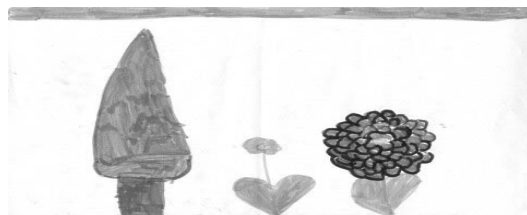
Να μάθουμε τα ονόματά τους
 Να μάθουμε πως μεγαλώνουν
 Τι τρώνε για να μεγαλώσουν
 Τι σπόρο έχει κάθε φυτό
 Να φέρουμε πολλούς σπόρους στο σχολείο
 (να φέρουμε σιτάρι καρύδια, καλαμπόκι, κ.λ.π.)
 Να φέρουμε εικόνες, περιοδικά, με καρπούς και φυτά

4η Πρόταση

Να βρούμε και να διαβάσουμε βιβλία για φυτά και σπόρους

5η Πρόταση

Να ακούσουμε τραγούδια για σπόρους και φυτά



Καταγράψαμε τις προτάσεις των παιδιών και αφού τις ξαναδιαβάσαμε όλοι μαζί, τοποθετήσαμε το πλάνο του σχεδίου εργασίας στη γωνιά του κύκλου για να επανερχόμαστε σ' αυτό κάθε φορά που θα χρειαζότανε.

Στη συνέχεια ενημερώσαμε τους γονείς για το θέμα του σχεδίου εργασίας που θα ερευνούσαμε και συζητήσαμε μαζί τους για τη βοήθεια που θα χρειαζόμασταν.



3η Φάση:

Υλοποίηση δραστηριοτήτων

Μετά τον ορισμό του θέματος και το σχεδιασμό του σχεδίου εργασίας περάσαμε στην έρευνα του θέματος. Στη φάση αυτή προγραμματίσαμε και υλοποιήσαμε τις προτάσεις των παιδιών.

1η πρόταση επίσκεψη στο φυτώριο

Οργάνωση και υλοποίηση δραστηριότητας

- Αρχικά επικοινωνήσαμε με τον υπεύθυνο του φυτώριου και ορίσαμε την ημέρα και την ώρα της επίσκεψης
- Στη συνέχεια ανακοινώσαμε στα παιδιά την ημέρα της επίσκεψης
- Αποφασίσαμε για τον απαραίτητο εξοπλισμό που θα παίρναμε μαζί μας:

φωτογραφική μηχανή, μαγνητόφωνο, χαρτιά ζωγραφικής.

Μετά από συζήτηση φτιάξαμε τη λίστα με τα είδη που θέλαμε να αγοράσουμε: σπόρους και βολβούς που δεν είχαμε φέρει στη τάξη, χώμα, γλάστρες και φτυαράκια.

- Σχεδιάσαμε επίσης τις ερωτήσεις που θα έθεταν στον υπεύθυνο του φυτωρίου
- Στη συνέχεια χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες ανάλογα με το ενδιαφέρον τους και συμφώνησαν:

Η πρώτη ομάδα θα υπέβαλε τις ερωτήσεις

Η δεύτερη ομάδα θα αγόραζε τα είδη που χρειαζόμαστε

Η τρίτη ομάδα θα αποτύπωνε σε χαρτιά ζωγραφικής τις εντυπώσεις της

Τέλος τονίσαμε τη συμπεριφορά μας μέσα στο κατάστημα και υπενθυμίσαμε το σκοπό της επίσκεψης, όπως αυτός είχε καθοριστεί από την αρχή.

Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε...

- παρατήρησαν το φυτώριο και τα είδη που υπήρχαν,
- Η πρώτη ομάδα έθεσε τις ερωτήσεις που είχαμε συμφωνήσει και όχι μόνον αυτές
 - κατέγραψε τις συνομιλίες,
 - φωτογράφησε.

Ο υπεύθυνος γεωπόνος, απαντούσε στις ερωτήσεις των παιδιών και αφού τα συγκέντρωσε γύρω από ένα φυτό, το έβγαλε από τη γλάστρα του και άρχισε να ονομάζει τα μέρη του: ρίζες, βλαστός, φύλλα, άνθη. Κατόπιν ζήτησε από τα παιδιά να αναγνωρίσουν τα μέρη αυτά και σε άλλα φυτά. Τους εξήγησε τι χρειάζεται το κάθε μέρος στο φυτό. Απάντηση στις σχετικές ερωτήσεις για τα λιπάσματα και τη χρήση τους, τα φυτοφάρμακα και τους κινδύνους που κρύβουν. Τους έδειξε διαφορετικούς σπόρους σε φακελάκια που είχαν τη φωτογραφία του φυτού που θα φύτευε μετά τη σπορά, τους έδειξε βολβούς και τους εξήγησε πως αναπτύσσονται, μικρά φυτά (φτυαριές) και μεγάλα φυτά (δενδρύλλια) μέσα σε διάφανες σακούλες και τους εξήγησε πως είναι έτοιμα πλέον να τα φυτέψουν.

- Η δεύτερη ομάδα, αγόρασε αυτά που είχαμε αποφασίσει, κατέγραψε συγχρόνως στο κασετόφωνο τις οδηγίες φυτέματος και περιποίησης που μας έδωσε ο γεωπόνος για τους σπόρους και τους βολβούς.

- Η τρίτη ομάδα αποτύπωσε τις εντυπώσεις τους σε φύλλα ζωγραφικής. Τέλος ευχαριστήσαμε όλους που μας δέχτηκαν τους χαρίσαμε μια από τις ζωγραφιές μας και γυρίσαμε στην τάξη μας.

Στο νηπιαγωγείο τις επόμενες ημέρες,

- ο συζητήσαμε τις εντυπώσεις και τις νέες πληροφορίες. Η συζήτηση συγκεντρώθηκε κυρίως γύρω από το τι είδαμε, τι ακούσαμε, τι αισθανθήκαμε
- ο ζωγραφήσαμε τις εντυπώσεις από την επίσκεψη
- ο συμφωνήσαμε να στείλουμε γράμμα στον γεωπόνο για να τον ευχαριστήσουμε που μας είχε δεχθεί στο κατάστημά του
- ο παρατηρήσαμε τα φυτά που είχαμε στη φυσική γωνιά
 - διακρίναμε τα μέρη τους και συζητήσαμε τη χρησιμότητά τους,
 - παρατηρήσαμε βολβούς και σπόρους και συζητήσαμε την εξέλιξή τους,



Καταγραφή εντυπώσεων στο γεωπόνο

2η πρόταση «να φυτέψουμε»

Οργάνωση και υλοποίηση της δραστηριότητας

Αρχικά συζητήσαμε πως φυτεύονται οι σπόροι και οι βολβοί σύμφωνα με όσα μας είπε ο γεωπόνος. Μετά διαβάσαμε τις οδηγίες που είχαν τα φακελάκια των σπόρων και στη συνέχεια, ανάλογα με αυτό που θέλανε να φυτέψουμε, χωριστήκανε σε τέσσερις ομάδες. Το φύτεμα έγινε στην αυλή.

Η πρώτη ομάδα έβαλε χώμα στις γλάστρες και φύτεψε σπόρους από μαϊντανό και άνηθο βάζοντας ταμπέλες για το είδος του κάθε φυτού.

■ Η δεύτερη ομάδα φύτεψε βολβούς, ζουμπούλια και κρινάκια, βάζοντας τις αντίστοιχες ταμπέλες.

■ Η τρίτη ομάδα φύτεψε σπόρους σε γυάλινα δοχεία έτσι που να είναι εμφανής και η γέννηση και η ανάπτυξη του φυτού.

■ Η κάθε ομάδα μόλις τελείωνε το φύτεμα, τα πότιζε και τα μετέφερε μέσα στην τάξη.

■ Η τέταρτη ομάδα έβαλε γλυκοπατάτες, κρεμμύδια και καρότα στο νερό έτσι ώστε μόνο το κάτω μέρος των βολβών να βρίσκεται στο νερό. Για να μην πέφτουν μέσα στο νερό τα στηρίξαμε με καλαμάκια. Όταν τελειώσαμε το φύτεμα, τακτοποιήσαμε τα φυτά στη φυσική γωνιά. Κάθε ομάδα μιλούσε για τις δικές της εντυπώσεις από το φύτεμα και τις συζητήσαμε. Σημειώσαμε επίσης τι έπρεπε να κάνουμε στο εξής, για να βλαστήσουν οι σπόροι και οι βολβοί και φτιάξαμε πίνακα με τις καθημερινές ασχολίες για τα φυτά.



- Παρατηρούμε καθημερινά τα σποράκια
- Ζωγραφίζουμε τα στάδια ανάπτυξης
- Τα φροντίζουμε: πότισμα, σκάλισμα.

■ Με σκοπό να δώσουμε περισσότερες πληροφορίες για το θέμα διαβάσαμε το βιβλίο: **«μεγαλώνει - μεγαλώνει το φυτό. Μια πρώτη ματιά στον κύκλο της ζωής των φυτών»** του Σαμ Γκόντουιν. Η εικονογράφηση του έδωσε την ευκαιρία να αναδυθούν συζητήσεις με τα παιδιά για τον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσονται τα φυτά και για το πώς μπορούμε να τα βοηθήσουμε να μεγαλώσουν. Τα περισσότερα παιδιά γνωρίζανε το τι συμβαίνει, όταν δεν ποτίζονται τα φυτά και πολύ λίγα γνωρίζανε τι συμβαίνει όταν τα φυτά δεν δέχονται το φως του ήλιου. Για να εξετάσουμε αν το φως του ήλιου και το νερό είναι πραγματικά απαραίτητα για την ανάπτυξη των φυτών **κάναμε πειράματα**, περιμέναμε να δούμε τι θα συμβεί και το καταγράψαμε.

- Κρύψαμε μέσα σε φάκελο φύλλα από κάποιο φυτό.
- Τοποθετήσαμε ένα φυτό σε σκοτεινό χώρο.
- Δεν ποτίσαμε ένα φυτό για κάποιο χρονικό διάστημα.

■ Προκειμένου να πάρουμε και άλλες πληροφορίες για το τι χρειάζεται ένα φυτό για να φυτρώσει, διαβάσαμε επίσης το βιβλίο της Ζωρζ Σαρή **«η τουλιπίτσα»**. Ζωγράρισαν και δραματοποίησαν τα παιδιά το παραμύθι.

- Αρχίσαμε να παρατηρούμε τη γέννηση των φυτών κυρίως αυτών στα κύπελλα και στο νερό.

Συμφωνήσαμε η παρατήρηση να γίνεται κάθε τρίτη μέρα. Έβγαζαν από το κύπελλο έναν από τους σπόρους, παρατηρούσαν την ανάπτυξή του και τον κολλούσαν σε χαρτί. Μετά γράφαμε αυτό που μας έλεγε, π.χ. «Σήμερα έβγαλα μια μικρή ριζούλα» και την ημερομηνία.

Μετά από τρεις μέρες επαναλαμβάναμε την ίδια διαδικασία με άλλο σπόρο. Με αυτό τον τρόπο κάναμε το ημερολόγιο τη φακής, της φασολιάς και άλλων σπόρων.

Επίσης σε διπλωμένα χαρτόνια, με ζωγραφική γινόταν καταγραφή της ανάπτυξης των βολβών στο νερό. Η ανάπτυξη των βολβών της γλυκοπατάτας και του κρεμμυδιού με τις ρίζες και φύλλα που έβγαλαν, εντυπωσίασαν ιδιαίτερα τα παιδιά.

- Τα συμπεράσματα από τα πειράματά μας, τα γράψαμε σε καρτέλα που τοποθετήσαμε στη φυσική γωνιά.

Την ανάγκη των φυτών για νερό και φως δραματοποιήσαμε με την **«ιστορία της κυρίας χλωροφύλλης»** (Άλκηστις)

3η πρόταση «Να μιλήσουμε για τους σπόρους»

Στο σχολείο είχαν συγκεντρωθεί σπόροι από διάφορα είδη φυτών (φουντούκια φιστίκια, αμύγδαλα, κολοκυθόσποροι, ηλιόσποροι, σπόροι καλαμποκιού, σιταριού, κριθαριού, σπόροι από πορτοκάλια, από μήλα, βελανίδια, από βύσσινα, κουκιά).

Τις επόμενες μέρες ασχοληθήκαμε περισσότερο με τους σπόρους που συγκεντρώθηκαν και προσπαθήσαμε να δώσουμε ευκαιρίες να γνωρίσουν περισσότερα πράγματα για αυτούς, να παίξουν και να δημιουργήσουν.

✿ Παίρναμε κάποιους από τους σπόρους, που αναγνωρίζονται πιο εύκολα από τα παιδιά, ζητούσαμε να τους ξεχωρίσουν (φασόλια, φακές, κουκιά, ηλιόσπορους, κολοκυθόσπορους, κ.λ.π. και στη συνέχεια συζητούσαμε για τον κάθε σπόρο χωριστά πώς λέγεται ο σπόρος;

από ποιο δέντρο προέρχεται;

τι σχήμα έχει;

τι χρώμα έχει;

τον τρώμε εμείς; τα πουλάκια; τα ζώα;

Στην συνέχεια, τοποθετούσαμε κάθε είδος σπόρου σε γυάλινα βαζάκια και κρεμούσαμε μια ετικέτα με το όνομα του σπόρου, που μπορούσε να βγαίνει και να μπαίνει εύκολα. Τα νήπια έπαιξαν για πολλές μέρες με τις ετικέτες αυτές. Τις έβγαζαν, τις μπέρδευαν, και τις τοποθετούσαν πάλι στο βάζο που έπρεπε.

✿ Παροτρύναμε καθημερινά τα παιδιά να παίρνουν για φαγητό στο νηπιαγωγείο φρούτα, ώστε μαζεύοντας τους σπόρους από τα φρούτα που τρώγανε, τούς παρατηρούσαμε, συζητούσαμε γι αυτούς, βλέπαμε αν έχουν ίδιο αριθμό σπόρων, τους ξεχωρίζαμε και να τους τοποθετούσαμε σε βαζάκια.

✿ Προτρέπαμε τα παιδιά να κόβουν εικόνες φρούτων και φυτών από τους καταλόγους σπόρων που είχαμε πάρει από το γεωπόνο ή από άλλα περιοδικά. Στη συνέχεια κολλούσαν τις εικόνες σε ένα κομμάτι χαρτόνι, βρίσκανε τους σπόρους που ταίριαζαν και τους τοποθετούσαν κάτω από τις εικόνες.

✿ Παρουσιάσαμε εικόνες με την εξελικτική πορεία του σπόρου και ζητήσαμε από τα παιδιά να τις βάλουν σε σειρά εξέλιξης.

✿ Τα νήπια έπαιξαν και ξεχώρισαν τους σπόρους

ανάλογα με το χρώμα άσπροι - μαύροι

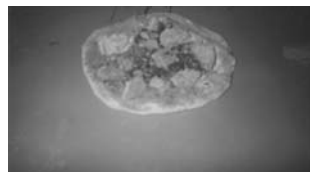
ανάλογα με το μέγεθος μικροί - μεγάλοι

ανάλογα με το ποιους τρώμε ή δεν τρώμε

Στη συνέχεια συζητήσαμε τι άλλο μπορούμε να κάνουμε με όλους αυτούς τους σπόρους που μαζέψαμε και τους βολβούς και αποφασίσαμε να κάνουμε:

🔴 έργα τέχνης με σποράκια

- Κούκλες με βολβούς
- Στάμπες με βολβούς
- Σακουλάκια
- Μουσικά όργανα, αλλά και
- Να δοκιμάσουμε σπόρους



Υλοποιήσαμε τις νέες προτάσεις που προέκυψαν.

● έργα τέχνης με σποράκια

Δουλέψαμε χωρισμένοι σε τέσσερις ομάδες:

- Η πρώτη ομάδα ζωγράφισε ένα μεγάλο φασόλι σε διαφανές πλαστικό και έκοψε το περίγραμμα
- Η δεύτερη ομάδα ένα μήλο
- Η τρίτη ένα πορτοκάλι,

και στη συνέχεια τα γέμισαν, κολλώντας επάνω τους αντίστοιχους σπόρους.

- Η τέταρτη ομάδα έκανε κορνίζες και στεφάνια από ζυμάρι και τα διακόσμησε με σπόρους τις αρεσκείας της. Στις κορνίζες τοποθετήσαμε φωτογραφίες από τις δραστηριότητες μας.

Στάμπες με βολβούς



Ανάλογα με το βολβό και το σχήμα της σφραγίδας, (καρδούλες, φύλλα κ.ά.) που προτιμούσαν τα παιδιά, χωριστήκαμε σε ομάδες και κάναμε στάμπες σε χαρτί και ύφασμα.



Κούκλες με βολβούς

Φτιάξαμε κούκλες με κρεμμύδια, πατάτες, καρότα. Κάθε παιδί έκανε την κούκλα του από τον βολβό της αρεσκείας του. Υλικά που χρησιμοποιήσαμε ήταν νήματα, υφάσματα, μικρά ξυλάκια, πινέζες, μαρκαδόρους, χρωματιστά χαρτάκια. Στη συνέχεια αφού χωρίστηκαν σε ομάδες αποφάσισαν με τις κούκλες που έφτιαξαν να παίξουν κουκλοθέατρο αυτοσχεδιάζοντας.



Σακουλάκια

Με σπόρους από φακές, φασόλια και ρεβύθια, γεμίσαμε πάνινα σακουλάκια που μας έδωσε μια γιαγιά. Με τα σακουλάκια αυτά τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να παίξουν πολλές φορές παιχνίδια μίμησης και κίνησης, π.χ. έγιναν γεωργοί που πηγαίνουν στο χωράφι να σπείρουν, κ.ά.

Μουσικά όργανα

Γεμίσαμε με σπόρους γυάλινα βαζάκια, κουτάκια μεταλλικά, και μπαλόνια. Χωριστήκανε τα παιδιά σε τρεις ομάδες. Στην ομάδα με τα γυάλινα, την ομάδα με τα μεταλλικά και στην ομάδα με τα μπαλόνια. Κάθε ομάδα παρουσίασε τον ήχο της. Συζητήσαμε για τον ήχο της κάθε ομάδας και συγκρίναμε τους ήχους μεταξύ τους. Τραγούδησαν παίζοντας συγχρόνως με τα νέα μουσικά όργανα.

Να δοκιμάσουμε σπόρους

Σπάσαμε και δοκιμάσαμε καρύδια, φουντούκια, αμύγδαλα αλλά και φασόλια, κολοκυθόσπορους, κ.λ.π.

Δοκιμάζοντάς μιλήσαμε για γεύσεις και χρώματα αλλά και τη χρησιμότητά τους στη διατροφή μας.

4η Πρόταση Να διαβάσουμε βιβλία για φυτά και σπόρους

Από την αρχή του προγράμματος τα παιδιά έφεραν βιβλία για φυτά, καρπούς, σπόρους. Τα βιβλία αυτά τα τοποθετούσαμε στη βιβλιοθήκη μας, την οποία προσπαθούσαμε να πλουτίσουμε με βιβλία, παραμύθια, περιοδικά, σχετικά με το θέμα μας. Τοποθετήσαμε επίσης ότι σχετικό υλικό υπήρχε στο σχολείο και προσθέσαμε τα καινούργια που αγοράσαμε. Η βιβλιοθήκη λειτούργησε δανειστικά και τα παιδιά με το γνωστό για αυτά τρόπο δανειζόταν και επέστρεφαν τα βιβλία. Με την επιστροφή του βιβλίου γινόταν συζήτηση για το περιεχόμενό του. Έτσι σε όλη την διάρκεια του προγράμματος, είχαμε πολλές ευκαιρίες να διαβάσουμε και να συζητήσουμε παραμύθια, βιβλία, με σκοπό να δώσουμε περισσότερες πληροφορίες στα παιδιά. Χρήσιμα μας φάνηκαν τα βιβλία:

«Μεγαλώνει μεγαλώνει το φυτό» του Σαμ Γκόντονιν εκδόσεις Πατάκη

«Η τουλιπίτσα» της Ζωρζ Σαρή

«η ζωή κάτω από τη γη»,

«η ζωή πάνω στη γη» της Marias Rius- J.M.Parramon εκδόσεις κέδρος

«ένα καρύδι διηγείται την ιστορία του»

«Το χαρούμενο κρεμμύδι» Κοκορέλη Αργυρώ εκδόσεις Κέδρος

«Οι πρώτες ανακαλύψεις. Το μήλο. Το δέντρο. Το άνθος. Τα φυτά»

Της Σοφίας Ζαραμπούκα

« Το μικρό κρεμμυδάκι» της Βαλαβάνη Ελένης εκδόσεις Πατάκη

«Στη Λαϊκή-Στη Λαϊκή» της Ελένης Βαλαβάνη εκδόσεις Πατάκη

«Η αλεπού κηπουρός» της Άννας Τζώρτζη εκδόσεις Σύγχρονη εποχή

«Σταλαγματιές» Γιώργος Κρόκος, ποιήματα εκδόσεις ΑΣΕ

Πολλά από τα βιβλία αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για ζωγραφική και δραματοποιήσεις. Με ζωγραφική, κίνηση, λόγο, παντομίμα, μουσική έδωσαν τη δική τους διάσταση στα πιο πάνω ερεθίσματα.

Από το βιβλίο «**Αινίγματα**» της **Ρούλας Παπανικολάου** διαβάσαμε αινίγματα για καρπούς και σπόρους. Τα παιδιά προσπαθούσαν να μαντέψουν. Μέσα από λάθος απαντήσεις φτάνανε στη σωστή. Στη συνέχεια δώσαμε γραμμένο το αίνιγμα σε χαρτί ζωγραφικής και ζητήσαμε να ζωγραφίζουν την απάντηση του αινίγματος από την μια και από την άλλη να κολλήσουν το είδος που αναφέρεται το αίνιγμα.

5η Πρόταση «**Να τραγουδήσουμε**»

Τραγούδια από τη Λιλιπούπολη του Μ. Χατζιδάκι, και «Όταν ο χορός συναντά το τραγούδι» του Γ. Σακελλαρίδη, δημιούργησαν μια χαρούμενη και δημιουργική ατμόσφαιρα. Τα τραγούδια τα συνόδευαν με μουσικά όργανα που είχαν κατασκευάσει με σπόρους.

Μετά την υλοποίηση των προτάσεων του σχεδίου εργασίας «**από το σποράκι στο φυτό**», πραγματοποιήθηκε εκδήλωση και παρουσιάστηκαν στους γονείς:

Έκθεση έργων: Εκθέσαμε όλες τις ζωγραφιές και τις δημιουργίες που προέκυψαν στην εξέλιξη του σχεδίου εργασίας, (τα σχέδια των σταδίων ανάπτυξης των φυτών, το ημερολόγιο της φακής της φασολιάς, οι κούκλες, το φυτολόγιο τα αινίγματα, τις κορνίζες, κ.λ.π.).

Έκθεση φωτογραφίας: όλες οι φωτογραφίες του προγράμματος.

Δραματοποίηση ιστοριών: Μία ομάδα παρουσιάσαμε το παραμύθι. «Η τουλυπίτσα», μια δεύτερη παρουσίασε μια ιστορία που φτιάχτηκε από τα ίδια τα παιδιά, με θέμα: «το σποράκι μεγαλώνει με ήλιο και νερό» και μια τρίτη δραματοποίησε την ιστορία των φύλλων, σε διάφορες καιρικές συνθήκες.

Τέλος ξηροί καρποί και φρέσκοι χυμοί προσφέρθηκαν στους γονείς.



4η Φάση:

Αξιολόγηση του σχεδίου εργασίας

Στο στάδιο αυτό το σχέδιο εργασίας έφθασε στο τέλος.

Συγκεντρωμένοι στον κύκλο συζητήσαμε και αξιολογήσαμε την πορεία και τα αποτελέσματα του σχεδίου εργασίας που τελείωσε. Τα ίδια τα παιδιά εκτίμησαν

- αν αυτά που κάναμε ήταν αυτά που θέλανε;
- αν αυτά είχαν ζητήσει;
- αν τους άρεσαν και γιατί;
- τι δεν τους άρεσε; γιατί;
- τι άλλο θα μπορούσαμε να είχαμε κάνει;

Οι απαντήσεις τους ήταν ενθουσιώδεις και καταφατικές. Σημαντικό στη φάση αυτή είναι ότι τα παιδιά μπαίνουν σε μια διαδικασία αξιολόγησης και συνηθίζουν με το χρόνο να αξιολογούν αυτό που κάνουν και κατ' επέκταση και τον εαυτό τους.

Προσωπικές εκτιμήσεις

Αξιολογώντας την όλη διαδικασία και εκτέλεση του σχεδίου εργασίας, οι εκτιμήσεις μας είναι θετικές. Ήταν ένα σχέδιο βιωματικό, δημιουργικό, ευχάριστο, μέσα από το οποίο

- απαντήθηκαν ερωτήματα των παιδιών,
- αποκτήθηκαν γνώσεις σχετικές με τα φυτά,
- καλλιεργήθηκαν στάσεις και δεξιότητες

Σημαντική στιγμή του σχεδίου θεωρούμε την επίσκεψη στο φυτόριο, γιατί η επίσκεψη σε χώρο έξω από το σχολείο, οι συζητήσεις με ειδικούς, η επιτόπου εξέταση του θέματος, έλυσε απορίες, έδωσε γνώσεις, εμπειρίες και άλλη διάσταση στο όλο θέμα που σίγουρα το σχολείο από μόνο του δεν μπορούσε να δώσει. Σημαντική επίσης ήταν και η παρατήρηση ανάπτυξης των σπόρων στο βαμβάκι και των βολβών στο νερό, γιατί τα παιδιά παρατηρούσαν και διαπίστωναν τα ίδια, την εξέλιξη του σπόρου.

Θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι κάποιες δραστηριότητες είχαν λιγότερο ενδιαφέρον για τα παιδιά από κάποιες άλλες όπως π.χ. να γνωρίσουμε τους σπόρους.

Γενικά τα νήπια συμμετείχαν ενεργά στην όλη διαδικασία. Πρότειναν καινούργιες δραστηριότητες στην πορεία του σχεδίου και ζητούσαν να τις πραγματοποιήσουν. Με δραστηριότητες που είχαν νόημα και σκοπό για τα ίδια ασκήθηκαν στο:

- να παρατηρούν και να καταγράφουν,
- να συνεργάζονται σε μικρές ομάδες,
- να εκφράζουν τις απόψεις, τις ιδέες τους,
- να επικοινωνούν και να προσπαθούν να γίνουν καλοί ακροατές,
- χρησιμοποίησαν την τεχνολογία,
- πλούτισαν το λεξιλόγιό τους,
- ζωγράρισαν και έκαναν κατασκευές με διάφορα υλικά,
- τέλος ασκήθηκαν στο να αξιολογούν την δουλειά τους και κατά συνέπεια τον ίδιο τον εαυτό τους.

Χρήσιμο «εργαλείο» στην εξέλιξη του θέματος ήταν το πλάνο εργασίας. Βοήθησε τόσο εμάς όσο και τα παιδιά στο να οργανώνουμε τις δραστηριότητες μας και να ελέγχουμε την πορεία του σχεδίου εργασίας.

Πολύτιμη στάθηκε η συνεργασία και η προσφορά των γονέων, για μας και για τους ίδιους, γιατί είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν με διάφορους τρόπους στη μαθησιακή διαδικασία και να μοιραστούν μαζί μας τη χαρά της δημιουργίας.



Μέσα από τις προτάσεις των παιδιών εξυπηρετήθηκαν στόχοι του επίσημου προγράμματος του νηπιαγωγείου όπως:

Γλώσσα, Μαθηματικά, Δημιουργία - Εκφραση, Μελέτη περιβάλλοντος, Τεχνολογία, Επικοινωνία, Φυσική Αγωγή.

Βιβλιογραφία

- Αλαχιώτης Στ. (2002) Για ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων, Ειδικό αφιέρωμα στην Διαθεματικότητα, 7 σελ 7-18.
- Αλαχιώτης Στ. (2002) Η ευέλικτη ζώνη του σχολείου, Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων, 6,5-14
- Αλκησις, Κουκλοθέατρο 58 σεμινάρια φοιτητών Π.Τ.Ν. Θεσ/νίκης 1994, εκδ. Ελληνικά Γράμματα
- Βαρνάβα-Σκούρα., Τζ. (Επιμέλεια).(1998) Γραφή και Ανάγνωση. Δραστηριότητες και βοηθήματα για την τάξη. Τόμος 1-3 ΥΠΕΠΘ- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης: ΟΕΔΒ.
- Γκλιάου, Ν.(2002α) Η μέθοδος project. Σύγχρονο Νηπιαγωγείο, 25, 14-19
- Γκλιάου, Ν.(2002), Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο, Σύγχρονο Νηπιαγωγείο, 30, 27 σελ. 68-72
- Γκλιάου, Ν.(2002β), Ευέλικτη ζώνη. Σχέδια εργασίας στο Νηπιαγωγείο. Σύγχρονο Νηπιαγωγείο, 30 σελ. 70-73
- Γρόλιου, Γ., Κοτίνη, Χ., Σμήλιου, Η., Χατζηνικολάου, Α.(1998), Πρακτικές ασκήσεις και μέθοδος project. Θεωρητικά προβλήματα και πρακτικές. Εκπαιδευτική κοινότητα, 46, σελ. 33-39
- Helm J. H., Katz L. (2002). Μέθοδος Project και Προσχολική Εκπαίδευση. Μικροί Ερευνητές (επιμ. Κουτσουβάνου Ε. - Χρυσάφιδης Κ., μτφρ. Βεργιοπούλου Α.). εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα.
- Κανάκης Ι. (1987) Η οργάνωση της διδασκαλίας μάθησης με ομάδες εργασίας. Αθήνα.
- Ματσαγγούρας Η. (2002). Η Διαθεματικότητα και διεπιστημονικότητα στα Νέα Προγράμματα Σπουδών. Εισήγηση στο Διάλογο για το ΔΕΠΠΣ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Αθήνα, Γρηγόρης.
- Ματσαγγούρας Η. (2002). Ευέλικτη ζώνη διαθεματικότηκών προσεγγίσεων. Μια εκπαιδευτική καινοτομία που αλλάζει το σχολείο, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, 6, σελ. 19-36.
- Frey, K(1998) Η μέθοδος project, μτφ. Κλ. Μάλλιου, Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης.
- Υγεία και διατροφή στην προσχολική ηλικία, Αγωγή Υγείας Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας 1997.
- Χρυσάφιδης Κ. (1994), Η βιωματική Επικοινωνιακή διδασκαλία, Η εισαγωγή της μεθόδου project στο σχολείο, Αθήνα, Gutenberg.